

ĐỘ MỞ NỀN KINH TẾ VÀ TÁC ĐỘNG CỦA CHÍNH SÁCH TIỀN TỆ ĐẾN LẠM PHÁT TẠI CÁC NỀN KINH TẾ CHUYỂN ĐỔI

Ngày nhận: 27/11/2015
Ngày nhận lại: 01/12/2015
Ngày duyệt đăng: 10/7/2016
Mã số: 7-16-02

Lê Duy Khánh (*)

Tóm tắt: Nghiên cứu này kiểm tra ảnh hưởng của độ mở nền kinh tế đối với mức độ tác động của chính sách tiền tệ (CSTT) đến lạm phát tại các nền kinh tế chuyển đổi. Nghiên cứu sử dụng phương pháp ước lượng SGMM đối với dữ liệu bảng của 16 nền kinh tế chuyển đổi giai đoạn 1999-2013. Kết quả cho thấy tại các nền kinh tế chuyển đổi, độ mở nền kinh tế có ảnh hưởng tích cực đối với tác động của CSTT đến lạm phát: độ mở nền kinh tế càng lớn thì tác động của CSTT đến lạm phát sẽ càng mạnh.

Từ khóa: Chính sách tiền tệ, lạm phát, độ mở, GMM.

Giới thiệu

Có thể nói rằng lạm phát là mục tiêu cơ bản của CSTT mà hầu hết các ngân hàng trung ương trên thế giới đều hướng đến (Kahn và Jacobson, 1989; King, 1999; Mishkin, 1999; Ólafsson, 2006; Orphanides, 2013). Sự ổn định giá cả có tầm quan trọng đặc biệt, nằm trong mục tiêu tổng thể là sự ổn định và phát triển của các biến kinh tế vĩ mô. Sự ổn định giá giúp các hộ gia đình và doanh nghiệp đưa ra các quyết định về tiêu dùng, đầu tư một cách có cơ sở và đáng tin cậy. Sự ổn định giá cũng giúp môi trường kinh tế vĩ mô trở nên dễ dự báo hơn, giúp thị trường tài chính hoạt động hiệu quả. Về tổng thể, nó giúp phân bổ hiệu quả các nguồn lực. Điều này là yếu tố quyết định sự phồn thịnh của xã hội.

Tuy nhiên, sự hội nhập của các nền kinh tế quốc gia với khu vực và thế giới ngày càng sâu rộng có ảnh hưởng đến lạm phát, cũng như ảnh hưởng đến vai trò của CSTT đối với kiểm soát lạm phát ở các quốc gia. Nhiều nghiên cứu cho thấy, tồn tại mối quan hệ ngược chiều bền vững giữa độ mở nền kinh tế và lạm phát trong dài hạn như Romer (1993) hay Wynne

và Kersting (2007). Tuy nhiên, cũng có những nghiên cứu cho thấy mối quan hệ này không mạnh (Temple, 2002) hay thậm chí độ mở nền kinh tế không đóng vai trò gì trong việc kiểm soát lạm phát (Alfaro, 2002).

Nghiên cứu này đánh giá ảnh hưởng của độ mở nền kinh tế đối với mức độ tác động của CSTT đến lạm phát tại các nền kinh tế chuyển đổi, bao gồm cả Việt Nam giai đoạn 1999-2013.

Tổng quan các nghiên cứu trước

Lý thuyết kinh tế cho rằng việc mở rộng tiền tệ dẫn đến kỳ vọng về việc giảm giá của đồng nội tệ (Eichenbaum và Evans, 1993; Zettelmeyer, 2004; Kearns và Manners, 2006; Bjørnl, 2008). Khi giá đồng nội tệ giảm, hàng nhập khẩu trở nên đắt hơn một cách tương đối và các doanh nghiệp sử dụng nhiều đầu vào từ nguồn nhập khẩu sẽ có chi phí sản xuất tăng, dẫn đến phải tăng giá bán; hơn nữa các mặt hàng tiêu dùng được nhập khẩu để phân phối trong nước cũng có giá cao hơn. Nếu độ mở thương mại càng lớn (thường được đo lường bằng tỷ trọng xuất, nhập khẩu so với GDP hoặc tỷ trọng nhập khẩu so với GDP), hàng nhập khẩu cho sản